

58-508 Łomnica

Mysłakowice, dnia 16.06.2025 r.

Szanowna Pani,
Małgorzata Sienkiewicz
Wojewódzka Stacja Sanitarno-
Epidemiologiczna we Wrocławiu
ul. Marii Curie-Skłodowskiej 73/77
50-950 Wrocław

Dotyczy:

Sprzeciw wobec lokalizacji stacji bazowej telefonii komórkowej JEL3165A
(działka nr 243/5, obręb Łomnica)

Na podstawie obwieszczenia RGK.6733.2.2025 z dnia 5 czerwca 2025 r. (w załączeniu) zwracam się z prośbą o odmowę uzgodnienia celu publicznego wobec planowanej inwestycji, w szczególności ze względu na:

1. Teren zalewowy i ochrona przyrody – Natura 2000

Lokalizacja znajduje się na wartościowym terenie zalewowym. **Inwestycja** posadowiona będzie na działce, która **przylega bezpośrednio do wału przeciwpowodziowego**, stwarzając zagrożenie dla ochrony przeciwpowodziowej, co miało miejsce ostatni raz we wrześniu 2024 roku. Wysokość masztu będzie podlegała oddziaływaniu na wiatr, który w tym obszarze jest intensywny, a dodatkowo grząskość terenu podmokłego, może spowodować zawalenie się konstrukcji na sąsiadujące domy mieszkalne. Obszar ten graniczy z terenami objętymi siecią Natura 2000 – Stawy Karpnickie, co wymaga przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania zgodnie z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej oraz w obszarze Otuliny Rudawskiego Parku Krajobrazowego.

2. Potwierdzone negatywne skutki PEM dla organizmów żywych

Badania wskazują na negatywny wpływ fal elektromagnetycznych (PEM) na ptaki, owady oraz rośliny:

- Ludzie: zalecana odległość od masztów dla domów mieszkalnych to:
 - minimum 300–500 m w przypadku nadajników niskiej i średniej mocy,
 - **> 1 km od dużych stacji bazowych i wielomodułowych masztów 5G (zwłaszcza w przypadku dzieci, osób starszych, osób chorych neurologicznie).**
- Ptaki: zakłócenia nawigacji migracyjnej¹
- Owady: uszkodzenia DNA i rozwój stresu oksydacyjnego²
- Rośliny: zaburzenia wzrostu³

3. Problematyczność instalacji w strefie zalewowej

Zmienność środowiskowa i funkcje wodne obszaru wzmacniają ryzyko oddziaływań PEM – zostało omówione w punkcie nr 1.

4. Zagrożenia zdrowia mieszkańców

W obrębie inwestycji w promieniu od 10 m do 50 m znajdują się istniejące domy mieszkalne, zamieszkałe przez około 300 na stałe zamieszkujących mieszkańców, około 450 dzieci oraz 50

¹ R. Balmori (2009), 'Electromagnetic pollution from phone masts. Effects on wildlife'. Pathophysiology.

² N. Kumar et al. (2011), 'Effect of electromagnetic radiations on reproductive biology of insects'.

³ H. Panagopoulos et al. (2015), 'Bioeffects of mobile telephony radiation in relation to its intensity, distance and duration of exposure'.

nauczycieli oraz pracowników obsługi Szkoły oraz stale odwiedzających Pałac w Łomnicy turystów. W dalszej odległości do 500 m zamieszkuje około 1000 osób.

Szczegółowo należy przyrzeć się odległości około 260 metrów od planowanej inwestycji znajduje się Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Łomnicy. Dzieci, zwłaszcza w wieku rozwojowym oraz dzieci z niepełnosprawnościami, należą do szczególnie wrażliwych grup na działanie fal elektromagnetycznych (PEM). Badania wskazują, że ich układ nerwowy oraz system odpornościowy mogą być bardziej podatne na długofalową ekspozycję.

W Szwajcarii obowiązują znacznie bardziej restrykcyjne normy dopuszczalnego promieniowania w pobliżu szkół i obiektów użyteczności publicznej – tzw. „zasada ostrożności” zaleca ograniczenie poziomu ekspozycji do 0.6 V/m, podczas gdy normy polskie dopuszczają 61 V/m. Dlatego wnioskuję o natychmiastowe uwzględnienie obecności tej placówki edukacyjnej oraz zastosowanie bardziej rygorystycznych kryteriów oceny oddziaływania PEM na młody organizm. Dowody naukowe wskazują na korelacje PEM z problemami zdrowotnymi u ludzi⁴

5. Brak rzetelnej konsultacji społecznej

Społeczność lokalna nie została należycie poinformowana i włączona w proces decyzyjny.

6. Negatywny wpływ na wartość nieruchomości i jakość życia

Maszt obniża atrakcyjność okolicy oraz generuje stres społeczny wywołany smogiem elektromagnetycznym (EMF). **W danym przypadku domy mieszkalne znajdują się w odległości od 10 m**, a kiedy warto rozważyć przeprowadzkę lub zabezpieczenie?

- Gdy maszt znajduje się w odległości < 200 m, szczególnie jeśli jest bezpośrednio na linii okien (i nie zasłaniają go drzewa lub budynki).
- Gdy masz objawy elektro-nadwrażliwości: bezsenność, bóle głowy, szumy uszne, uczucie niepokoju, zmęczenie bez przyczyny.
- W pobliżu szkół i przedszkoli eksperci zalecają nie stawiać masztów w promieniu 500 m.

7. Wniosek o niezależną analizę oddziaływania

Wnoszę o przeprowadzenie niezależnej analizy środowiskowo-zdrowotnej przez obiektywny podmiot naukowy, obejmującej emisję PEM, efekty biologiczne oraz wpływ na krajobraz i ekosystemy przez Inwestora.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Obecnie jako mieszkańcy Łomnicy – około 100 osób bezpośrednio zamieszkujących teren (w promieniu 50 m) oraz dwa Stowarzyszenia – zebraliśmy wnioski sprzeciwu dla powyższej inwestycji i złożyliśmy w Urzędzie Gminy Mysłakowice.

Z uwagi na delikatność obszaru, bliskość Natura 2000 i ryzyka dla zdrowia i przyrody, proszę o:

1. Zatrzymanie procedury lokalizacyjnej;
2. Odrzucenie obecnej lokalizacji;
3. Konsultacje społeczne;
4. Wykonanie oceny oddziaływania środowiskowego (OOŚ).

W załączniku nr 1 przedstawiam najważniejsze informacje odnośnie problemu związanego ze szkodliwością stacji bazowej telefonii komórkowej.

Z poważaniem,

⁴ Baan et al. (2011), IARC WHO Group 2B classification for RF-EMF; J. Hardell (2017), 'World Health Organization, radiofrequency radiation and health – a hard nut to crack'.

Załącznik nr 1

1. Co to jest smog elektromagnetyczny (EMF)?

Smog elektromagnetyczny to sztucznie wygenerowane pole elektromagnetyczne, które pochodzi z:

- masztów telekomunikacyjnych (3G, 4G, 5G),
- routerów Wi-Fi,
- telefonów komórkowych,
- urządzeń elektronicznych (TV, komputery, smartwatche),
- linii wysokiego napięcia.

Są to fale elektromagnetyczne o różnych częstotliwościach, które mogą wnikać w nasze ciała.

2. Jak to wpływa na nas, potencjalne skutki to:

- zakłócenia fal mózgowych (problemy ze snem, koncentracją),
- wpływ na melatoninę (hormon snu i regeneracji),
- stres oksydacyjny w komórkach (może prowadzić do stanów zapalnych),
- ogólny niepokój, bezsenność, zmęczenie – u osób szczególnie wrażliwych (tzw. elektro-nadwrażliwość).

3. Czy technologia 5G jest bardziej szkodliwa?

5G wykorzystuje wyższe częstotliwości (GHz) niż wcześniejsze generacje. Choć oficjalnie uznaje się je za nieszkodliwe termicznie (nie podgrzewają ciała), to wpływ długoterminowy na pole biologiczne człowieka jest nadal słabo zbadany.

Niektóre badania (głównie niezależne) sugerują:

- mikrozaburzenia w strukturze komórkowej,
- reakcje układu odpornościowego,
- zakłócenie rytmów biologicznych (cyrkadiany),
- możliwy wpływ na DNA (choć kontrowersyjny i trudny do jednoznacznego udowodnienia).

Podsumowanie:

Człowiek jako istota jest potencjalnie podatny na zewnętrzne sztuczne pola, takie jak smog elektromagnetyczny. Choć nauka nie daje jeszcze jednoznacznej odpowiedzi na temat długofalowych skutków np. 5G, to intuicja, ostrożność i równowaga są rozsądne. Zbyt intensywna ekspozycja może zakłócać subtelne procesy biologiczne i energetyczne w naszym ciele.

Rzetelne, oparte na dostępnej wiedzy podejście do określenia względnie „bezpiecznej odległości” od masztu 5G.

1. Od czego zależy wpływ masztu 5G na zdrowie?

- Moc nadajnika – różni operatorzy i maszty mają różną moc emisji.

- Kierunek anteny – fale są emitowane głównie poziomo, więc przebywanie bezpośrednio pod masztem często jest bezpieczniejsze niż w odległości 50–200 m „na linii anteny”.
- Częstotliwość fali – 5G używa różnych pasm (od 700 MHz do 3,6 GHz w Europie; wyższe fale tzw. „milimetrowe” jeszcze nie są powszechne).
- Zabudowa terenu – ściany, drzewa i ukształtowanie mogą znacząco osłabić promieniowanie.
- Czas ekspozycji – ciągła ekspozycja przez całą dobę jest większym zagrożeniem niż chwilowa.

2. Co mówią źródła naukowe i normy – oficjalne normy (np. ICNIRP, WHO):

- Twierdzą, że promieniowanie 5G nie przekracza bezpiecznych poziomów przy zastosowaniu aktualnych norm.
- W praktyce oznacza to, że 100–200 metrów od masztu uważa się za „nieszkodliwe” w ujęciu termicznym (czyli pod kątem podgrzewania tkanek).
- Badania niezależne (np. BioInitiative Report, EHT, lekarze środowiskowi):
- Sugerują ostrożność i wskazują, że efekty biologiczne mogą występować już przy bardzo niskich poziomach PEM.
- Zalecana odległość od masztów dla domów mieszkalnych to:
 - minimum 300–500 m w przypadku nadajników niskiej i średniej mocy,
 - **> 1 km od dużych stacji bazowych i wielomodułowych masztów 5G (zwłaszcza w przypadku dzieci, osób starszych, osób chorych neurologicznie).**

3. Kiedy warto rozważyć przeprowadzkę lub zabezpieczenie?

- Gdy maszt znajduje się w odległości < 200 m, szczególnie jeśli jest bezpośrednio na linii okien (i nie zasłaniają go drzewa lub budynki).
- Gdy masz objawy elektro-nadwrażliwości: bezsenność, bóle głowy, szumy uszne, uczucie niepokoju, zmęczenie bez przyczyny.
- W pobliżu szkół i przedszkoli eksperci zalecają nie stawiać masztów w promieniu 500 m.

Podsumowanie – zalecana bezpieczna odległość od masztu 5G:

Typ masztu	Zalecana odległość
Mała stacja 5G (np. na latarni)	min. 100 – 200 m
Średni maszt na dachu	min. 300 – 500 m
Duży maszt wielomodułowy	min. 800 m – 1,2 km

Zalecenia dotyczące bezpiecznej odległości

W przypadku braku precyzyjnych informacji o lokalizacji masztów 5G, warto kierować się ogólnymi zaleceniami:

- Odległość od masztu: Zaleca się, aby miejsce zamieszkania znajdowało się w odległości co najmniej 300–500 metrów od masztu 5G średniej mocy. W przypadku masztów o większej mocy, odległość ta powinna być większa.
- Ekspozycja: Jeśli maszt znajduje się w bezpośredniej linii widzenia okien mieszkania, warto rozważyć zastosowanie osłon, takich jak specjalne zasłony czy folie ekranowe, które mogą pomóc w redukcji ekspozycji na promieniowanie elektromagnetyczne.

Zmiany norm promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w ostatnich dekadach są bardzo istotne, ponieważ pokazują, jak regulacje prawne coraz bardziej dopasowywały się do rozwoju technologii, ale nie zawsze do potrzeb zdrowotnych. Poniżej znajdziesz przegląd zmian w normach PEM w latach 1990–2025, z uwzględnieniem Polski i przepisów międzynarodowych.

1. LATA 1990–2000: restrykcyjne podejście (Polska pionierem)

- Polska przyjęła jedne z najbardziej restrykcyjnych norm w Europie.
- Norma maksymalna PEM:
 - 0,1 W/m² (dla częstotliwości 300 MHz – 300 GHz).
 - Odpowiada to poziomowi ok. 0,6 V/m.

Normy miały charakter profilaktyczno-zdrowotny, a nie tylko „termiczny” (czyli nie zakładały, że zagrożeniem jest wyłącznie podgrzewanie tkanek).

2. LATA 2000–2019: rozbieżności i presja technologiczna

- W większości krajów UE stosowano normy oparte na zaleceniach ICNIRP (Międzynarodowa Komisja ds. Ochrony przed Promieniowaniem Niejonizującym), np.:
 - do 10 W/m² (czyli ponad 100x wyższe niż w Polsce).
- Polska przez długi czas utrzymywała stare, bardziej chroniące zdrowie normy.
- W tym okresie toczyły się debaty o wpływie PEM na zdrowie, szczególnie w kontekście:
 - wzrostu liczby telefonów komórkowych,
 - rozwoju LTE/4G,
 - pojawiającej się technologii 5G.

3. ROK 2020: radykalne rozluźnienie norm w Polsce

- 1 stycznia 2020 r. rozporządzenie Ministra Zdrowia (Dz.U. 2020 poz. 38) podniosło dopuszczalne poziomy PEM aż 100 razy.
- Nowe normy zgodne z zaleceniami ICNIRP:
 - dla częstotliwości 2–300 GHz: do 10 W/m² (61 V/m).
- Zmiana miała na celu umożliwienie budowy sieci 5G.

WAŻNE: Nie wprowadzono równolegle nowych badań dotyczących wpływu podwyższenia norm na zdrowie społeczeństwa. Zmiana była silnie krytykowana przez środowiska medyczne i ekologiczne.

4. 2020–2025: rosnąca krytyka i naciski społeczne

- Organizacje takie jak BioInitiative, European Academy for Environmental Medicine, czy niezależni naukowcy wciąż apelują, że:
 - dopuszczalne poziomy PEM powinny być wielokrotnie niższe,
 - normy ICNIRP nie uwzględniają efektów biologicznych i długoterminowych, tylko efektów cieplnych,
 - dzieci, osoby starsze i osoby wrażliwe są szczególnie narażone.

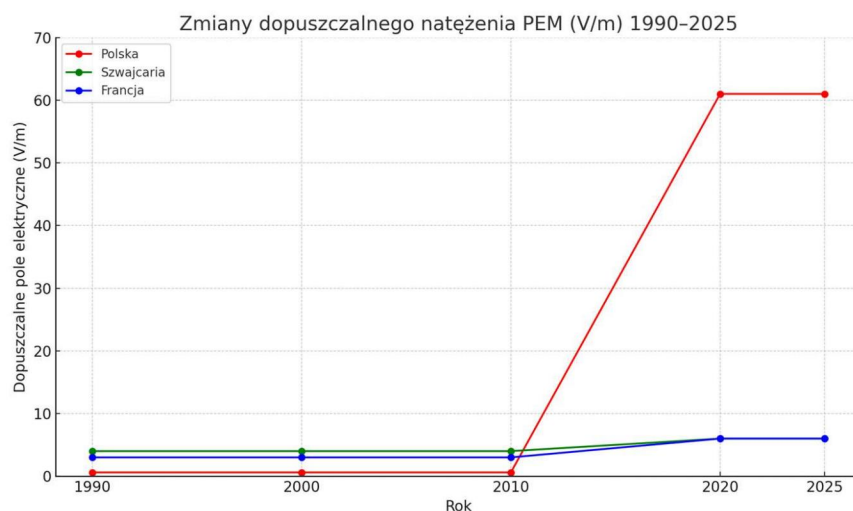
Coraz więcej krajów wprowadza strefy wolne od PEM w szkołach, przedszkolach, bibliotekach (np. Francja, Szwajcaria, części Włoch).

PORÓWNANIE: Polska kiedyś vs. Teraz

Rok	Maks. dopuszczalne promieniowanie (dla 5G)	Komentarz
1990-2019	0,1 W/m ² (ok. 0,6 V/m)	Bardzo rygorystyczne, chroniące zdrowie
2020-2025	10 W/m ² (61 V/m)	Dostosowane do norm ICNIRP, umożliwiają masową instalację 5G

Co to oznacza dla społeczności?

- Dzisiejsze normy pozwalają na znacznie wyższe poziomy PEM niż jeszcze kilka lat temu.
- Choć formalnie „bezpieczne”, są krytykowane za brak ochrony biologicznej, zwłaszcza dla osób przewlekle narażonych (np. mieszkających blisko masztu).
- Jeśli chcesz się chronić – możesz dobrowolnie przyjąć dawną normę jako “próg ostrożności biologicznej” i dążyć do utrzymania PEM w domu poniżej 0,1 W/m² lub 0,6 V/m (mierzone miernikiem EMF).

Oto wykres przedstawiający zmiany dopuszczalnego natężenia pola elektromagnetycznego (PEM) w Polsce, Szwajcarii i Francji w latach 1990–2025:

- Polska: Do 2019 r. utrzymywała bardzo rygorystyczny limit (0,6 V/m), ale w 2020 r. podniosła go drastycznie do 61 V/m – zgodnie z zaleceniami ICNIRP.
- Szwajcaria: Utrzymuje umiarkowany limit – zależny od lokalizacji, ale ogólnie około 4–6 V/m.
- Francja: Ma podobne wartości jak Szwajcaria, ale wprowadziła ograniczenia PEM m.in. w szkołach i przestrzeniach publicznych.

Szwajcaria świadomie nie dopuściła tak wysokiego poziomu promieniowania elektromagnetycznego (PEM) jak np. Polska czy większość krajów UE, z trzech głównych powodów:

1. Zasada ostrożności (Precautionary Principle)

Szwajcaria konsekwentnie stosuje zasadę ostrożności w ochronie zdrowia publicznego. To oznacza:

- Jeśli brakuje jednoznacznych dowodów na brak szkodliwości – należy przyjąć scenariusz ostrożnościowy.
- Dopuszczalne poziomy PEM są wielokrotnie niższe niż te zalecane przez ICNIRP, ponieważ władze uznają, że: “Brak efektu cieplnego nie oznacza braku biologicznego wpływu.”

2. Ochrona populacji wrażliwych

Szwajcaria uznaje, że:

- Dzieci,
- kobiety w ciąży,
- osoby z chorobami neurologicznymi i autoimmunologicznymi

mogą być szczególnie wrażliwe na PEM, nawet przy niższych poziomach, uznawanych za “bezpieczne” w innych krajach.

Dlatego:

- W żłobkach, szkołach i szpitalach obowiązują surowsze limity (np. nawet 0,6–1 V/m).
- Zakazuje się tam instalacji nadajników bez specjalnych zezwoleń.

3. Niezależność polityki zdrowotnej od lobbingu

Szwajcaria ma:

- Silną kulturę lokalnego oporu wobec inwestycji infrastrukturalnych (np. poprzez referenda),
- wyższy poziom przejrzystości w procesie legislacyjnym,
- mniej presji ze strony korporacji telekomunikacyjnych niż w wielu krajach UE.

W efekcie:

- Władze nie poddały się naciskom, by zwiększyć limity PEM tylko po to, by ułatwić wdrażanie sieci 5G.
- Obowiązują tzw. limity instalacyjne, które ograniczają emisję pojedynczego nadajnika, a nie tylko całkowitą ekspozycję.

Podsumowanie:

Szwajcaria uznaje zdrowie obywateli za nadrzędne wobec interesów technologicznych i zachowuje wielokrotnie niższe limity PEM niż Polska, właśnie po to, by chronić przed potencjalnym ryzykiem biologicznym, które nie jest jeszcze w pełni poznane.

Istnieje coraz więcej dowodów naukowych i obserwacji terenowych, które wskazują na potencjalne biologiczne ryzyka związane z promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM) – także w kontekście roślin, ludzi i zwierząt. Oto zestawienie najczęściej opisywanych skutków:

1. Rośliny – m.in. popalone liście i zaburzenia wzrostu

- Obserwacje terenowe (np. w Holandii, Niemczech, Indiach) pokazują, że:
 - liście drzew w linii nadajników (szczególnie 5G) często ulegają uszkodzeniom termicznym – przypominającym „spalenie”,
 - liście więdną nierównomiernie, tylko po stronie nadajnika,
 - niektóre drzewa obumierają szybciej niż inne w tej samej okolicy.

Badania sugerują, że wysokie częstotliwości (GHz) mogą powodować rezonans w wodzie liści, prowadząc do mikro-uszkodzeń.

Przykład:

Balmori (2015, Hiszpania): Drzewa w zasięgu 100–200 m od masztów miały uszkodzone tkanki przewodzące wodę i asymetryczny rozwój korony.

2. Ludzie – ryzyko biologiczne (nie tylko termiczne)

Według wielu badań niezależnych instytutów (np. BioInitiative, Ramazzini Institute):

Obszar Możliwe skutki

Układ nerwowy: Bezsenność, bóle głowy, mgła mózgowa, drażliwość, depresja, trudności w nauce (u dzieci)

Układ hormonalny: Spadek melatoniny, zaburzenia tarczycy, zaburzenia płodności

Stres oksydacyjny: Wzrost wolnych rodników, mikrozapalenia w tkankach

DNA i geny: Fragmentacja nici DNA, zmiany epigenetyczne

Układ odpornościowy: Obniżenie odporności, reakcje autoimmunologiczne

Nowotwory: Badania NTP (USA) i Ramazzini (Wochy) wykazały wzrost guzów serca i mózgu u szczurów po długiej ekspozycji

3. Zwierzęta – zwłaszcza zapylacze

- Pszczoły i owady reagują bardzo silnie na pola elektromagnetyczne:
 - tracą orientację przestrzenną,
 - zmniejsza się ich odporność na wirusy i grzyby,
 - obniża się płodność królowych.
- Ptaki – tracą zdolność do orientacji w polu magnetycznym ziemi, co zaburza migrację.

4. Syndrom elektro-nadwrażliwości (EHS)

U części osób pojawiają się objawy takie jak:

- palenie skóry,
- kołatanie serca,
- bóle głowy,

- niepokój,
 - chroniczne zmęczenie
- w obecności silnego PEM – nawet przy poziomach uznawanych za „bezpieczne” wg ICNIRP.

Czy to wszystko udowodnione?

- Część badań pokazuje wyraźne korelacje, ale przemysł telekomunikacyjny często odrzuca je jako niewystarczające.
- Normy ICNIRP i WHO opierają się tylko na efektach cieplnych (podgrzanie tkanek).
- Niezależni naukowcy apelują o uznanie efektów biologicznych niskiej intensywności PEM – szczególnie długotrwałej ekspozycji.

POTENCJALNE SKUTKI PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

LUDZIE

- bezsenność
- bóle głowy
- uszkodzenia DNA
- osłabienie odporności

ROŚLINY

- usychające liście
- zaburzenia wzrostu

ZWIERZĘTA

- desorientacja
- spadek liczby owadów